Handel gracht tegens die dierte
A° 87

+

Erentvesten, Erbaeme, ende wyse lieve besondere
guede vrienden. Wy zijdt bij copije
van synen M. ons declarate ende ordonnan. omme stricte
van gracht, dienen tegens de dierte te onderhouden
consentie te versegelinge der selver. als wegens wat
Jnsonder der voorsz. ordonnan. te wederomme, Dem nae
gelangende ons versoeck, en als stadt van Mat.
onse ordonnan. ende gesinnen, Dat gij tzelve binnen
der stadt Wenlo, nae den gebruyck, doet afkondigen
te publiceren. Op dat een yeglicx dat kundich zij
Jn volgens gij oock dem nae U. sult weten te
halden te regulerende Jnronformiteyt der voorsz.
ordonnan te goede Jntentie van synen M.
Hiermede Erentvesten, Erbaeme, ende wyse
goede vrienden: doch wy U. den almogen God
Godt bevolen, Tot kindtnisse deses zijn
van Mejr. Cab. gen. seelen ende karsten

Cantzelier ende Raeden des
coninx Jn Geldterlandt
ende Zutphen

Copie

Zijden Coninck

Lieve en getrouwe, hoe wel wij by ons lesse schrijvens wende
graeven stemmerchen sijt denstaen geleerd van sien, geordt hadden
wande steeden dat sij alle mogelijke middelen souden sien voir te
wenden, om zoo uijt van graeven van zuylen sonder te doen komme
mit authorisatie van te sien eindes te vrijghen doen geet lichtes
by faindatie en roeverte. Nochtans strekende dat de deliuiring
daer toe noodich wesen, om veele steeden en volcken alnoch
mick gedaen zijn gewesen, hebben een zijgelijk hem scholagen
mit t'gens hem meest voir handen was sonder voorder te
wilcken treden, waer duere die zelaghen die voir dil
laer bedelych sien en gezonnilijcheit waren nu soe geer
ontrieff ende verbuijntgeteert zijn worde, dat sommighe van
sien selfs sich beklagen van gebreck, onderwelck schijnsel
datgelijcke die diente lantz soe meer de wassen, ~~gedaen~~
jelijcken wijs oich onder die emposerementen diemen
~~dat~~ zijt wonnijt waeren en gasterijen, dele goede steden,
mit en hebben kunnen crijgen die verwijsen die hunne remisen
en andere rechtmans bij zijn daer toe geauthorisiert
geweest hadden, om waterschme te sien soe veele alst
in gnodis, en te deerrijteren t'gen daer toe alle
officieren en magistraten voir die zijne gemijnte
obligeert zijn, hebben wij by advijse van dien van onsen
raeden van staten en secreta ende by deliberatie
van onsen geer beminden goeder neve den hertoge
van cpharmb, en cpcaisarie, ridder van onser orden,
stadthouder, coijuiemeur en kapitein generael van
onse landen van herwaertsvijens geordineert, ende
ordineren dat elijk van onsen voogden wel expressel
beleijt aen alle onsen coijuiemeurs, officiers,
voethouders en magistraten soe vande steeden als van
platte landen, dat zij goede en fruijdelijcke onderscheijt
lijke doen van alle de sorten van graenen houdende
mit alle handerij alle goede en onderlinghe correspon=
dentie, om t'gene dat zij vinden sullen te doen profij=
telijcken te strecken, te magazijnen en distribueren
verbiedden alle influijtenij van wijtte deeghe en vande
feestrusten in herberghe en tavernen, sauen vijf
orden tegens de stoutte bieren, ex dat de selve
graenen volgentij ons rovingen geclarificiert met
geron sunieert en worden, welcke wij vijf fen
sijnerhij van sommighe steden ordineren, belangen die
zijdelte geerste en andere graenen dienen om broet te
barchen, zimmers zij die zelaeffen daer t'gebreck van
fersche en toren t'gelijcke te sheijsen, en daer mit graene

graenen die zij alsoe geroert sullen hebben, mier en zullen
elders geemploijeert off bekeert worden, ordineren dat
binnen veertien dagen naer den ontfanck van desen alle
die Steden onderscheiden aen weiren van onsen Schouten
Steede tene der Lazatie wande zeem: die zij alsoe gradeert
en gerollecteert zullen hebben, ~~te doen~~ Deser lon wongen
die debuijzen die zij daer tenge bequost zullen hebben te
doen, Ende om des te meer onse stedde onderseten te
soulagieren en ontlasten uijt het aenbringen wande
buijtegraenen, arroaderen en conseilieren wij allen en
eenijegelijcken wijs, en van wegt zonden zij zijn, al
wederen zij arch wande zijnen, houden onse tegenzoijd
dat zij sullen mogen herwaertsoner brengen en sulcke
Schepen en wagens, als een goedduncken zal, alle
sorten van graenen, sonder daer toe eenige passeijerten
off faisrondinten van ons, offte van yemand van nodde
te hebben, Willen en beuelen dat nachelijck ontfan
gen worden alle graenen komen van buijten mette
Schepen, wagens, karren, en zesonen diese aenbringen
zullen, als wetten onder onse protectie en sauuegarde
sonder dat die zesonen offte goeden wande geene die d'zelf
buijtegraenen aenbringen sullen t'zij onse onderseten
off anderen, zullen mogen gearresteert worden nie
meer om qualijcke als zeeroeuijlieren schuldeen tot wuijt
gaende Sceptenbrij crassteemen, henluijden arroade
ren weirts alle libertijt wande weirs buijtegraenen
die zij alsoe aengeerreert zullen hebben te mogen
uijtreden en drijven alsmede daert een goedduncken
zal, ende zonden wesen onder onse gesuijrsaemheijt
sonder, ~~onse~~ licentie geelt rechten van tollen, zeessagie
gnadelijcke middelen, off anderen zuijwositie daer van
te betalen, t'zij t'onsen zerwijlte offte ten zerwijlte
van eenige Steden, landen offte zeeroeuijlieren zesonen,
waer van wij willen dat d'zelve regement zijn tot
naer die zeeste ~~reise~~ drijvinge wande weirs graenen
Ordineren aen allen onsen Commerenuers, admirael
en vice admirael, zapiteynen en cuijnden van eiche
ge, zaerstenieren en rollecteurs van tollen,
aerchten, off zuijwositien, officieren, wetteuijdere, ende
magistraten dat zij een daer naer reglement, sonder
eenige hinder offte letzel te doen zult aenvommen,
verwueren, off zassieren wande weirs buijtegraenen
off yet daer van te cremen, zuijstelijcke en willen wij
geensins dat die graenen zassieren onder eenige

gerouch is om den mallenrighe Steden mit te deilez Ordine=
ren en bevelen oick aende voirß Gouverneurs, Officiers
wethouders en magistraten dat zy volgenth de obligatie
die zy tot onse andere ondersaten hebben, precineren, dat
hunne merckten wel gefurniert en versien worden, nae
dit middelen dier wesen sullen, om tvertomederen die gene
dier wijn doen zullen hebben, nae wuijt wijsen van het
xe artle van ons voirß placcaet, Stellen oick orden
c trevelch wy hun wel expresselyck belasten) tegens
die groote dierte vande granen, sonder toe te laten dat
duer die monopolien ende onversadighe gierichheit van
sommighe, die arme gemeynte in sulcker extremiteyt
comme, dat zy duer den excessiven prys van hunne
nootruft gepriveert worden, en alsoe wy verstaen
datmen duer pure onachtsaemheit in sommighe plaetsen
gelaten heeft te doen tgene datmen geordt hadde
om te versien tegens die apparente dierte, niettegen=
staen dick die devoirs en presentatien dier gedaen
waren by onsen voirß goede neve en dien van onsen
Raeden wesen messens zyne persoon sein goerkere quan=
titeyt van vremde granen herwaertsover van buiten
te doen bringen, Soo ordineren en bevelen wy an=
dermael wel expresselyck, dat inde Steden daer
trick apparent gebreck van granen is, de Officieren
en magistraten behoirlyck provisie van buitenslants doen
commen, sonder enige excuse ter contrarie, de welcke
niet en can troost offe secours aenbringen tot onderhout
van de ghene wesen onder hunnen last. Anderssins
Indien by faulte van dien daer eenich inconvenient
geschiede, willen wy hun wel te laeten sobouwen
dat wy alt sulcke op hun verhaelen en inpute=
ren sullen, En daeromme authoriseren wy hun en
niet min oick bevelen dat zy by alle middelen hien
te obkommen en vercoveren die penn: daer toe nodich
wesen, sunderlingh by wege van taxatie en collecte
op welcke wy hier ordineren te doen contriburen op
alle dit inwoenders geprivilegiert off niet, want
daer gene exempten off privilegien en zyn, die hun
can excuseren van een soe groot en noothaerdeyt
wercken, bedwinghen die ongehoirsame by alle be=
hoirlyck en redelycke middelen, mit belofte en obli=
gatie van hunne peningen weder om te geven wi
Bannisse meestromen, van prys die voirdeelen sal
vande granen die zy doorgt sullen hebben, daer toe
verbinden het lichaem vande Steden, mit beschreven
en conditie dat dit penn: dit comen sullen vande

Stadt, en ghen voir een anders, gharesteert offe bedeert
worden, maer dat denselvigh sal verzelicht mogen
gemieten, ligende hy onder zynen eigen voirsichtigheit
en Industrie sal hebben voor rekenen tot zynen belonff
Ende dat die ghene, die enige dathet doen sullen tor
contrarien, zullen zelfs gestraft worden, mits die qua=
liteyt van het misdrijf, voirts alle steeden en
Interessen die daer dienen houden mogen geschieden, —
Hiertoe ordineren wij dat ons voirzaten gharnet
en alle gemeten geweest worde, voorzaine van
onse Indignatie en sulche gemitie als t'sent dei=
ren sal, Ende oor dat alt gunst voirzien, den —
zelvigh kennelijk zij, ordeneren wij, p. hijzelffde
Aersteent alomme te doen kundigen en publieren
daer en alsoet het van noden wesen sal. En voirts
te doen geteekenen dnterense fiskalen tegens die
Oiertreders en ongehorsame, sonder enige gunste
offe dissimulatie, O wetelijke onse fiskalen willen
wij gehandhaert te worden, so zij die officieren
alle magistraten desgelijks van t'gene datter
gedaen sal worden en datmen d'zelue addertan=
tie geremitteerd van maende te maende, Ex —
cept dat tegens die ghene die zij gebuerlijke bliuij
zullen teweerdeert sal worden, en gelijkbeta=
ende arbitrale amende, gelijch wen tot dienaerte
wesen sou in dit stuck, als mit feit vande minita
bewolen hebben, Ex datmen mae die gelegentheit
vande zaerhe verders adviseren mach, zijnde
meest behoren en sal, Alzo en getrouwe onsen
here Coelt zij mit O. Geschreuen te Brinsse
den tweijn vacht April, 1587. gemaert ende
Parcelle Lut Ens was. onderthanen —
Verraythen + S. vastgriffe was, Onsen —
Lieuen en getrouwen Cantzlaer en Raden van
onsen Raede in Gelderlandt voorzeydt —

No. C.

Gecollt. ende geaccordeert mit
zijnen ratgen originelen.

Inhennis van